

РЕШЕНИЕ

№ 425

гр. София, 05.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и осми март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Кристина Филипова
Даниела Христова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20221000502834 по описа за 2022 година

С решение № 262433 от 19.07.2022 г. по гр. д. № 3794/2019 г., СГС, I-22 с-в, ОСЪЖДА Държавата, представлявана от министъра на финансите, в качеството на правопреемник на наследството на починалия Б. И. К., да заплати на „Банка ДСК“ ЕАД на основание чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ и при условията на чл. 11 ЗН, а именно до размера на приетото по опис имущество, следните суми, дължими по договор за жилищен ипотечен кредит от 5.03.2008 г. - главница 31 404, 63 лв., договорна лихва за периода 19.03.2016 г. - 18.03.2019 г. в размер на 9 334,93 лв., санкционираща лихва за периода 21.03.2015 г. - 18.03.2019 г. в размер на 512, 74 лв., заемни такси 945, 77 лв., ведно със законната лихва от депозирание на исковата молба на 19.03.2019 г. до окончателното ѝ заплащане.

С решението се ОТХВЪРЛЯ иска за договорна лихва над сумата от 9334, 93 лв. до пълния предявен размер 13 204, 57 лв., включващ и периода 16.03.2015 г. - 18.03.2016 г.

Срещу решението е депозирана въззивна жалба от Държавата, представлявана от министъра на финансите. Счита се, че държавата не е нито материално-правно, нито процесуално-правно легитимирана, като се

подчертава, че не е доказано в хода на процеса, че е изчерпан кръга от наследници на починалото лице. Сочи, че държавата не е приела наследството по опис и в патримониумът ѝ не е постъпил актив, с който тя да отговаря пред банката-ищец. Твърди, че според практиката на ВКС, изпълнението срещу държавата ще е в размер на посоченото в изпълнителния лист, което е недопустимо и поради това такава исковата претенция е нередовна. Намира осъдителния диспозитив за вътрешнопротиворечив, тъй като едновременно се посочва дължимост на конкретни суми, а в същото време и ограничение до размер на полученото имущество. Намира, че законна лихва не се дължи от датата на исковата молба, а едва от 20.10.2021 г., когато съдът е постановил вписване на откази от наследство на останалите наследници. Претендира да се обезсили решението или да се отмени като се отхвърли иска срещу държавата, както и разноски. В о.з. представя влязъл в сила съдебен акт, съгласно който има наследници на Б. К., които изключват правоприемството от държавата.

Ответникът „Банка ДСК“ АД оспорва жалбата. Счита за доказано, че наследниците до 6-та степен са се отказали от наследство. Поддържа, че извършването на опис на оставеното наследство е от значение не за иския процес, а за изпълнителния, тъй като държавата по смисъла на чл. 61, ал. 2 ЗН приема наследството по опис и не може да се откаже от него. Позицията се на т. 5 ТР № 3/2013 г. от 19.12.2013 г. по т.д. № 3/2013 г. ОСГК и сочи, че неизвършването на фактическите действия по опис не променя качеството на държавата като правоприемник. Подчертава, че самата държава въпреки дадената от съда възможност не е доказала, че приема наследството по опис.

Въззивната жалба е подадена в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Настоящият съд не възприема тезата за недопустимост на процеса. Практиката на ВКС, на която се позовава въззивния жалбоподател (решение № 279 от 22.10.2014 г. по гр. д. № 81/2014 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС), е постановена при различна фактическа обстановка. В посоченото дело се касаело до неуточнена пасивна процесуална легитимация, тъй като твърденията в исковата молба са били противоречиви и тя е била приета за нередовна. На съда е известна и практика на съдилища в страната - напр. решение № 336 от 28.10.2016 г. по т. д. № 261/2016 г. на АС Пловдив, която

се позовава на цитираното решение на ВКС. ПАС също се е занимавал със спор при различни обстоятелства по делото, а именно – установяване дали в хода на процеса е настъпило правоприемство от държавата или се касае до замяна на страна. В този смисъл, като приема, че пасивната процесуална легитимация на държавата като ответник се основа на фактическите твърдения в исковата молба (че същата е приела наследството на починалия кредитополучател след отказ на всички имащи право да го наследят), съдът намира, че исковата молба е редовна, а процесът – допустим. Въпрос по същество и на доказване е дали държавата действително е материално правно легитимирана да отговаря за дълга на оставилия наследство длъжник.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявени са искиове с правно основание чл. 430 ТЗ.

Ищецът „Банка ДСК“ АД твърди, че сключил с Б. И. К. договор за ипотечен кредит, по силата на който предоставил на физическото лице заем в размер на 42 000 лв., който бил погасяван при уговорените условия с анюитетни вноски до м. 02.2015 г. На ***** г. К. починал и кредитът повече не бил обслужван. На 30.10.2016 г. банката подала молба до РС Дряново с основание чл. 51 от ЗН (ч.гр.д. № 372/2016 г.). Съпругата и дъщерята на починалия Й. К. и М. К. вписали отказа от наследството, като отказ бил направен и от родителите И. К. и М. Ф., както и брата Г. К.. Към наследяване били призовани първи братовчеди - наследници от четвърти ред пета степен по сребрена линия, а именно М. Х., която не направила отказ или приемане, и производството било прекратено. С исковата молба банката е заявила, че обявява кредита за изцяло предсрочно изискуем и поради изчерпване на кръга от наследници по чл. 8 ЗН претендира дължимата сума да се изплати от Държавата на основание чл. 11 ЗН. Твърди, че следва да ѝ се присъди главница 31 404, 63 лв., договорна лихва за периода 16.03.2015 г. - 18.03.2019 г. в размер на 13 204, 57 лв., санкционираща лихва за периода 21.03.2015 г. - 18.03.2019 г. в размер на 512, 74 лв., заемни такси 945, 77 лв., ведно със законната лихва от депозиране на исковата молба на 19.03.2019 г. до окончателното ѝ заплащане.

Ответникът Държавата, чрез министъра на финансите, като счита, че не е доказан факта на изчерпване на всички наследници, респ. отказ от тях,

оспорва иска. Намира иска и за недопустим. В условията на евентуалност прави възражение, че исковете са погасени по давност.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Няма спор, че банката-ищец е предоставила на К. сума в размер на 42 000 лв. по договор за жилищен *ипотечен* кредит от 05.03.2008 г., който е спрял да бъде обслужван малко преди лицето да почине (на ***** г.) Няма спор, че съпругата му, дъщеря му, родителите му и брат му са се отказали от наследството. Първата братовчедка на К. – М. И. Х. не е направила отказ или приемане на наследство и образуването в РС Дряново производството е било прекратено. (виж. чл. 51, ал. 2 ЗН)

Пред настоящата инстанция е представено влязло в сила на 18.08.2022 г. определение № 195 от 4.08.2022 г. по гр.д. № 152/22 г., РС Дряново. От същото е видно, че Държавата е заявила искане в производство по чл. 61 вр. чл. 63 вр. чл. 553 и сл. ГПК *да приеме по опис наследството* на починалия Б. К.. Това й искане обаче се е оказало безуспешно, тъй като съдът е установил, че К. има трима чичовци (един от които жив - Й. Г. Т., който се отказал от наследството), като един от починалите чичовци - Ж. Г. Т., има две деца – Г. Ж. Т. и С. Ж. Т., за които няма данни да са се отказали или да са изгубили право да приемат наследството на своя родственик. След като е установил, че тези роднини по съребрена линия от четвърта степен не са се отказали, съдът е прекратил производството, като е счел, че искането на държавата да претендира приемане на наследството по опис е преждевременно предявено.

Прието е заключение на ССЕ.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Банката-ищец счита, че тъй като нейният длъжник е починал и всички негови наследници са се откажат от наследството и няма наследници по чл. 8 ЗН, които да го приемат, то наследството се получава от държавата. Като счита, че в случая не са налице вещи и права от категорията на тези в изключението на чл. 11 ЗН, банката смята, че за задълженията в наследството (дължими поради сключения с починалия договор за кредит и неизплатения остатък по него), е отговорна държавата и претендира да получи исковите

суми, съставляващи главница, лихви и такси.

В хода на настоящия процес се установи, че Държавата не може да отговаря, в качеството ѝ на правопреемник на наследството на Б. К., тъй като не се е осъществил фактическият състав на чл. 11 ЗН. Данните сочат, че К. има наследници от четвърта степен по сребрена линия, което съобразно чл. 8, ал. 4 вр. чл. 11 ЗН налага извода, че държавата не е получила неговото наследство. Доколкото не е осъществена наследствена трансмисия на права и задължения, то искането на банката държавата да отговори за дълг на лице без наследници е неоснователно. Искът на банката следва да се отхвърли, а обжалваното решение на СГС – да се отмени.

Разноски при този изход на спора се дължат на жалбоподателя, в размер на 300 лв. общо за двете инстанции.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 262433 от 19.07.2022 г. по гр. д. № 3794/2019 г., СГС, I-22 с-в, като вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл. 430 ТЗ вр. чл. 11 ЗН, предявен от „**Банка ДСК**“ ЕАД срещу **Държавата**, представлявана от министъра на финансите, за заплащане на главница 31 404, 63 лв., договорна лихва за периода 19.03.2016 г. - 18.03.2019 г. в размер на 9 334,93 лв., санкционираща лихва за периода 21.03.2015 г. - 18.03.2019 г. в размер на 512, 74 лв. и заемни такси 945, 77 лв., дължими по договор за жилищен ипотечен кредит от 5.03.2008 г., сключен между „Банка ДСК“ ЕАД и Б. И. К., починал на ***** г., като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА „Банка ДСК“ ЕАД да заплати на Държавата, представлявана от министъра на финансите, разноски в размер на 300 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____